SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI

30.9.2021

Talousvaliokunta

Suomen matkailualan liitto ry:n lausunto: Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta liittyen maahantulosäännöksiin sekä EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansalliseen käyttöön

Suomen matkailualan liitto ry (SMAL) kiittää mahdollisuudesta lausua tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta liittyen maahantulosäännöksiin sekä EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansalliseen käyttöön. Lausumme asiasta seuraavaa:

Yleistä
Suomalaiset ja kansainväliset matkanjärjestäjät sekä muut matkailualan toimijat, samoin kuin matkustajat kansallisuuteen katsomatta, tarvitsevat selkeät maahantulosäännökset, joita sovelletaan Suomeen saapuviin matkustajiin. Nykyinen lainsäädäntö vaatii mielestämme tehottomien rajoitusten ja säännösten poistamista. SMAL iloitsee siitä, että Helsinki-Vantaan lentoasemalla on otettu käyttöön 'vihreä linja' täyden covid-19-rokotussarjan saaneille ja koronataudin kuuden kuukauden sisällä sairastaneille matkustajille. Täyden rokotussarjan saaneille ja covid-19-taudin sairastaneille tullaan tekemään koronatodistustarkastuksia tulevaisuudessa vain pistokoemaisesti. Tämä tulee nopeuttamaan ja sujuvoittamaan matkustajien tuloa Suomeen sekä parantamaan Suomen pandemian aikana luomaa imagoa kansainväliseen matkustukseen nihkeästi suhtautuvana maana.

Matkailuala on yksi koronapandemiasta eniten kärsineitä toimialoja. Erityisesti kansainvälisen matkailun parissa toimivat yritykset ovat maaliskuusta 2020 lähtien kituuttaneet joko minimaalisella liikevaihdolla tai täysin ilman mitään matkamyyntiä. SMALin matkatoimistojäseniltään keräämien tietojen perusteella yritysten yhteenlaskettu myynti oli elokuussa 2021 edelleen 83 prosenttia vähemmän kuin elokuun 2019 matkamyynti. Samaan aikaan noin 44 prosenttia näiden yritysten henkilöstöstä oli yhä joko osa- tai täysiaikaisesti lomautettu. Työ- ja elinkeinoministeriön 6.9.2021 julkaisema, matkailun kehitysarvioita laatineen työryhmän selvitys puolestaan ennustaa vuoden 2021 matkailukysynnän jäävän 30–40 prosenttia pandemiaa edeltäneen tason alapuolelle. Ulkomaisen matkailukysynnän arvioidaan putoavan vuonna 2021 peräti 73–81 prosenttia pandemiaa edeltävästä ajasta riippuen optimistisesta tai pessimistisestä arviosta. Jotta pahimmat skenaariot eivät kävisi toteen, suomalaisen matkailualan kannalta on tärkeää, että kansainvälinen työ- ja vapaa-ajanmatkustus saadaan käyntiin selkeillä linjauksilla mahdollisimman pian.

Kuten aikaisemmissa lausunnoissaan SMAL on todennut, covid-19-todistuksen vaatimisen jatkaminen vuoden 2021 loppuun saakka ei mielestämme ole enää epidemiologisesti tai muutenkaan tieteellisesti perusteltua. Suomessa arvioidaan saavutettavan tavoiteltu 80 prosentin rokotekattavuus yli 12-vuotiaiden keskuudessa lokakuun loppuun mennessä. Tällöin myös jo kaikilla yli 12-vuotiailla on ollut maassamme halutessaan mahdollisuus saada kaksi rokotetta. SMAL katsookin, että jos väliaikaisen lain voimassaoloa vielä jatketaan, se tulisi ulottaa enintään lokakuun 2021 loppuun saakka. Jos lain voimassaoloa kuitenkin jatketaan tätä pidemmälle, toisen testin vaatimus tulee poistaa matkustajilta, jotka saapuvat maahan negatiivisella koronatodistuksella tai vain yhdellä koronarokotteella. Tämä on käytäntö jo useimmissa jäsenvaltioissa. Myös Suomen

terveysviranomaisen (THL) tämänhetkinen kanta on se, että toisen testin vaatiminen 3–5 päivän jälkeen Suomeen saapumisesta ei enää ole epidemiologisesti välttämätöntä, kun rokotteet ja sairastetun taudin antama immuniteetti pysäyttävät tartuntojen leviämisen tehokkaasti. Suomalaisen matkailuelinkeinon ja erityisesti loppuvuoden ja tulevan korkeasesongin kannalta on äärimmäisen tärkeää saada nyt kansainvälinen matkailu kunnolla käyntiin poistamalla tehottomat rajoitukset ja sääntely, joille ei enää ole mitään tieteellistä perustetta.

Tartuntatautilain muutosesityksen mukaan syyskuun 2020 jälkeen ulkomaista alkuperää olevien tartuntojen määrä vastaa 5,6 prosenttia kaikista Suomesta samalla ajanjaksolla todetuista tartunnoista. Maahantulorajoitusten jatkaminen vuoden 2021 loppuun saakka esitetyssä muodossa ei SMALin mielestä ole tätäkään taustaa vasten perusteltua.

SMAL haluaa kiinnittää huomiota myös valtioneuvoston asetuksella määriteltyyn ns. vihreiden maiden ilmaantuvuuslukuun. SMAL katsoo, että nykyisessä asetuksessa määritelty ilmaantuvuusluku 10, joka eurooppalaisessa vertailussa on äärimmäisen matala luku, ei perustu mihinkään realistisiin tosiseikkoihin. Suomen omakaan ilmaantuvuusluku ei ole ollut näin matalalla tasolla kuukausiin. Rokotekattavuuden noustessa tautitartuntojen ilmaantuvuusluvun seuraamista ei ole enää pidetty edes relevanttina, ja myös Suomessa terveysviranomainen on ottamassa tämän luvun rinnalle muita oleellisempia mittareita. Mikäli vihreiden maiden listan laatimiselle katsotaan olevan vielä perusteita, listan tulisi perustua komission esittämiin suosituksiin ilmaantuvuusluvuista.

<u>Koronatodistuksen kansallinen käyttö</u>

Yleistä

SMAL katsoo, että koronatodistuksen kansalliseen käyttöön liittyvä lainvalmistelu on auttamattomasti myöhässä. Todistus olisi tarvittu yritysten käyttöön jo kesän 2021 alussa, jolloin monen yrityksen kesä- ja alkusyksyn myynti olisi pelastettu. SMALin jäsenyrityksistä todistuksen käyttöönotto olisi ollut erityisen tärkeää messu- ja kongressi- sekä muiden tapahtumien järjestämisessä. Näillä tapahtumilla on välillisesti suuri merkitys laajemmin myös Suomeen suuntautuvaan ja kotimaanmatkailuun.

Tulevaisuuden mahdollisia tarpeita silmällä pitäen lain valmistelulle lienee kuitenkin sijansa. Mikäli yritysten toimintaa rajoitetaan valtion toimesta koronapandemian kaltaisissa tilanteissa, tulee koronatodistuksen tyyppisellä ratkaisulla luoda yrityksille mahdollisuudet harjoittaa liiketoimintaa ilman merkittäviä rajoituksia.

SMAL kuitenkin katsoo, että yrityksellä pitäisi olla mahdollisuus ottaa todistus halutessaan käyttöön, vaikka yrityksen toimintaa ei olisi nimenomaisesti rajoitettu valtion toimesta.

Ohessa on kommenttejamme hallituksen esitykseen pykälätasolla.

58 i § - EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö

Esityksen mukaan elinkeinonharjoittajat voivat vaihtoehtona voimassa oleville viranomaispäätöksin koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi asetetuille velvoitteille ja rajoituksille edellyttää 12-vuotiailta tai sitä vanhemmilta tilaisuuteen osallistuvilta tai asiakas- ja osallistujatilaan tulevilta ihmisiltä koronatodistuksen esittämistä. SMAL on THL:n asiantuntijoiden kanssa kuitenkin samaa mieltä siitä, että todistusvaatimuksen tulisi koskea 16-vuotiaita ja sitä vanhempia.

SMAL pitää hyvänä sitä, että EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö on vapaaehtoista perustuen elinkeinonharjoittajan omaan arvioon toiminnastaan. Mielestämme väliaikaisessa lainmuutoksessa tulisi mahdollistaa koronatodistuksen käyttöönotto muidenkin toimijoiden taholta kuin mitä 58 a § 2–4 mom.

ja 58 d §:ssä on määritelty. Tällaisia toimijoita voisivat olla esimerkiksi ryhmämatkoja järjestävät bussi- ja muut matkanjärjestäjät. Katsomme kuitenkin, että on järkevää ja perusteltua, että julkiset palvelut on suljettu tämän sääntelyn ulkopuolelle.

58 j § - Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja

SMAL pitää kannatettavana tietosuojan näkökulmasta, että toiminnanharjoittajalla, joka edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta, on oikeus tarkastaa vain todistuksen voimassaolo ja todistuksen esittäjän henkilöllisyys.

Lopuksi

SMALin piirissä on koronapandemian ajan herättänyt ihmetystä se, että hallitus ei ole pyrkinyt millään tavoin vaikuttamaan covid-19-testauksen kohtuuhintaiseen saatavuuteen Suomessa. Kun maassamme matkustusta varten tarjolla olevat PCR- ja antigeenitestien hinnat ovat Euroopan korkeimpia, ei voi kuin tulla siihen tulokseen, että asian huomioimatta jättäminen on ollut hallitukselta ja vastuuministereiltä tietoinen kannanotto. Ovathan ylihintaiset covid-19-testit olleet yksi merkittävä kansainvälisen matkustuksen käynnistymisen jarru Suomessa.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti	Tarja Luoma
Toimitusjohtaja	Lakimies